

img1

## LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

### NUTARTIS

2023 m. spalio 16 d.  
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus atrankos kolegija, susidedanti iš teisėjų Andžej Maciejewski (kolegijos pirmininkas), Egidijos Tamošiūnienės ir Agnės Tiknūtės, susipažinusi su 2023 m. rugsėjo 27 d. paduotu **ieškovo E. M.** kasaciniu skundu dėl Lietuvos apeliacinio teismo 2023 m. liepos 4 d. nutarties peržiūrėjimo

nustatė:

Vilniaus apygardos teismas 2023 m. gegužės 25 d. nutartimi atsisakė priimti pareiškėjo E. M. ieškinį atsakovams Lietuvos Respublikos Prezidentui ir Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarijai dėl Lietuvos Respublikos Prezidento sprendimo neskirti buvusio teisėjo į teisėjo pareigas pripažinimo neteisėtu ir vidutinio darbo užmokesčio priteisimo.

Lietuvos apeliacinis teismas 2023 m. liepos 4 d. nutartimi nutarė Vilniaus apygardos teismo 2023 m. gegužės 25 d. nutarties dalį, kuria atsisakyta priimti ieškovo E. M. ieškinio reikalavimą dėl žalos atlyginimo, panaikinti ir perduoti pirmosios instancijos teismui nurodyto ieškinio reikalavimo priėmimo klausimą spręsti iš naujo. Kitą Vilniaus apygardos teismo 2023 m. gegužės 25 d. nutarties dalį palikti nepakeistą.

Apelacinės instancijos teismas nutartyje pasirėmė Lietuvos Aukščiausiojo Teismo išaiškinimu, kad teisėjų korpuso formavimas yra tokia Prezidento veikla, kuri yra susijusi su jo įgyvendinama valstybės valdžia, o teismai neturi jurisdikcijos už šią valdžios instituciją priimti atitinkamų sprendimų arba įpareigoti minėtą valdžios instituciją išleisti aktus, susijusius su valstybės valdžios vykdymu, be kita ko, teisėjų skyrimu į pareigas (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2022 m. balandžio 20 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-101-421/2022). Todėl ieškinio reikalavimų dalis atsisakyta priimti. Dėl ieškinio reikalavimo atlyginti žalą priteisiant negautą darbo užmokesčių, apeliacinės instancijos teismas nurodė, kad ieškinyje nenurodyta ginčijama suma ir visos civilinei atsakomybei taikyti būtinos sąlygos, todėl šią bylos dalį grąžino pirmosios instancijos teismui ieškinio trūkumams šalinti.

Vilniaus apygardos teismas 2023 m. liepos 25 d. nutartimi konstatavo, kad Vilniaus apygardos teismas 2023 m. liepos 11 d. nutartimi nustatė ieškoviui 10 dienų terminą, skaičiuojamą nuo nutarties kopijos įteikimo dienos, ieškinio trūkumams pašalinti – suformuluoti ieškinio reikalavimus. Ieškovas trūkumų per nustatytą terminą nepašalino, todėl teismas nusprendė, kad ieškinys laikytinas nepaduotu ir grąžintinas pareiškėjui (CPK 115 straipsnio 3 dalis).

Kasaciniu skundu ieškovas E. M. prašo panaikinti Lietuvos apeliacinio teismo 2023 m. liepos 4 d. nutartį; taip pat sustabdyti bylos nagrinėjimą ir kreiptis į Konstitucinį Teismą prašant spręsti, ar ieškovo nurodytos Teismų įstatymo nuostatos (legislatyvinė omisija) atitinka Konstituciją, ir, gavus Konstitucinio Teismo nutarimą, atnaujinti bylos nagrinėjimą, bei perduoti bylą nagrinėti pirmosios instancijos teismui.

Ieškovo kasacinis skundas grindžiamas CPK 346 straipsnio 2 dalies 1 ir 2 punktuose nurodytais kasacijos pagrindais – materialiosios ir proceso teisės normų pažeidimu, turinčiu esminės reikšmės vienodam teisės aiškinimui ir taikymui, jeigu šis pažeidimas galėjo turėti įtakos neteisėto sprendimo (nutarties) priėmimui, taip pat skundžiamame teismo sprendime (nutartyje) nukrypimu nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikos.

Atrankos kolegija pažymi, kad kasacinis teismas tikrina žemesnės instancijos teismų sprendimų (nutarčių) teisėtumą tik išimtiniais atvejais, kai yra bent vienas iš CPK 346 straipsnio 2 dalyje nustatytų kasacijos pagrindų (CPK 346 straipsnio 1 dalis). Kasaciniame skunde nepakanka vien tik nurodyti kasacijos pagrindą – įvardyti kasacijos pagrindo buvimą būtina pagrįsti išsamiais teisiniais argumentais (CPK 347 straipsnio 1 dalies 3 punktas). Be to, CPK 346 straipsnio 2 dalyje nurodyti kasacijos pagrindai patvirtina, jog kasacija leidžiama ne teisės klausimais apskritai, bet siekiant, jog kasaciniame teisme būtų nagrinėjamos tik tokios bylos, kuriose keliamų teisės problemų išsprendimas būtų reikšmingas vienodam teisės aiškinimui.

Kai kasacinis skundas paduodamas CPK 346 straipsnio 2 dalies 1 punkto pagrindu, kasaciniame skunde būtina nurodyti buvusį pažeistą materialiosios ar proceso teisės normą, teisinius argumentus, patvirtinančius nurodytos (nurodytų) teisės normos (normų) pažeidimą bei argumentuotai pagrįsti, kad teisės pažeidimas, į kurį apeliuojama, turi esminę reikšmę vienodam teisės aiškinimui ir taikymui, taip pat kad jis (teisės pažeidimas) galėjo turėti įtakos neteisėto sprendimo (nutarties) priėmimui.

Kai kasacinis skundas paduodamas CPK 346 straipsnio 2 dalies 2 punkto pagrindu, kasaciniame skunde būtina nurodyti konkrečią Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisės aiškinimo ir taikymo praktiką, suformuotą byloje, kurių faktinės aplinkybės yra analogiškos ar iš esmės panašios į bylos, kurioje priimtas teismo sprendimas (nutartis) skundžiamas kasacine tvarka, bei argumentuotai pagrįsti, kad teismas skundžiamame procesiniame sprendime nukrypo nuo tokios Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotos praktikos. Tai daroma analizuojant apskųstuose teismų sprendimuose išdėstytus teisinius motyvus ir juos lyginant su Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuota teisės taikymo ir aiškinimo praktika.

Ieškovo kasaciniame skunde nurodomi tokie esminiai argumentai:

1. Galiojančiame teisiniame reglamentavime esanti teisės spraga (ieškovo atveju, legislatyvinė omisija), nesudaro tinkamų sąlygų ginti ieškovo pažeistų teisių, todėl suprantama, kad teismai negali rasti tiek CPK, tiek ir kituose įstatymuose nustatyto aiškaus teisinio reguliavimo, reikalingo nagrinėti tokio pobūdžio teisiniui ginčui.
2. Respublikos Prezidentas, atsisakydamas skirti Ieškovą apylinkės teismo teisėju, įgyvendino Konstitucijoje įtvirtintus Respublikos Prezidento įgaliojimus formuoti teisminę valdžią, ir kad Respublikos Prezidento atsisakymas, tai Prezidentovėlinis sprendimas, kuris tiesiogiai Ieškovui sukelia teises pasekmes t. y. Respublikos Prezidentas, įgyvendindamas jam suteiktus įgaliojimus, Ieškovo atžvilgiu, neveikimu, priėmė individualų sprendimą neskirti apylinkės teisėju, tačiau šis sprendimas nebuvo įformintas dekretu.
3. Ieškovo ieškinio ypatumas ir unikalumas yra tas, kad Teismų įstatymo 61 straipsnio 2 ir 3 dalyse nustatyta speciali teisė buvusiam teisėjui be atrankos būti paskirtu teisėju, tačiau Respublikos Prezidentui atsisakius paskirti tokį asmenį teisėju, Lietuvos įstatymai Respublikos Prezidento neįpareigoja priimti dekreto, kurį buvęs teisėjas galėtų apskusti teismui, taip pat Teismų įstatyme nenumatytos procedūros, kaip tokį Respublikos Prezidento neveikimą apskusti teismui.
4. Aiškinant Teismų įstatymo 61 straipsnio 2 ir 3 dalis sisteminiu, bendrųjų teisės principų, loginiu, teleologiniu teisės aiškinimo metodais, teigtina, kad ši norma yra skirta teisėjams, kurie dėl jų išrinkimo, perkėlimo ar paskyrimo ėjo Teismų įstatymo 61 straipsnio 3 dalyje nustatytas pareigas. Baigęs eiti šias pareigas, jau kartą buvęs paskirtas teisėjas, t. y. pripažintam turinčiu tinkamą kvalifikaciją, bei atitinkantis kitus teisėjams keliamus reikalavimus, turi teisę būti vėl paskirtu teisėju.
5. Ieškovo įsitikinimu, laikotarpi, kuriuo buvęs teisėjas dirbo Lietuvos Vyrųsybės nariu, galima vertinti kaip laikiną teisėjo statuso

sustabdymą, o baigus eiti šias pareigas ir pateikus prašymą, turi nepaneigiamą teisę vėl būti paskirtas teisėju. Šioje situacijoje, buvusio teisėjo nepaskyrimas gali būti vertinamas, kaip visiškas teisėjo statuso praradimas ir turi būti prilyginamas atleidimui iš pareigų, kai teisėjas savo poelgiu pažemina teisėjo vardą (Teismų įstatymo 90 straipsnio 1 dalies 5 punktas). Todėl Teismų įstatyme turi būti numatyta galimybė tokią Respublikos Prezidento sprendimą skusti teismui.

6. Si įstatymo spraga yra legislatyvinė omissija, neleidžianti ieškovui įgyvendinti Konstitucijos 30 straipsnio 1 dalyje nustatytos konstitucinės teisės „asmuo, kurio konstitucinės teisės ar laisvės pažeidžiamos, turi teisę kreiptis į teismą“. Taip pat teigtina, kad teisinis reglamentavimas, kai viena asmenų grupė, t. y. buvęs teisėjas, atleistas iš teisėjo pareigų pagal Teismų įstatymo 90 straipsnio nuostatas, turi nustatytas teisines procedūras teisme ginti savo, kaip buvusio teisėjo vardą ir reputaciją, tuo tarpu buvusiam teisėjui, atleistam dėl to, kad buvo paskirtas Vyriausybės nariu, baigus eiti šias pareigas ir pateikus prašymą paskirti teisėju pagal Teismų įstatymo 61 straipsnio 2 ir 3 dalis, o Respublikos Prezidentui atsakius asmenį paskirti į buvusias teisėjo pareigas, neturi įstatymuose nustatytų teisinių procedūrų teisme ginti savo teisių ir reputacijos – prieštarauja Konstitucijoje nustatytam principui, kad įstatymui, teismui ir kitoms valstybės institucijoms ar pareigūnams visi asmenys lygūs (Konstitucijos 29 straipsnio 1 dalis), taip pat prieštarauja konstituciniam teisinės valstybės principui.

Atrankos kolegija, susipažinusi su kasacinio skundo argumentais, skundžiamų teismų procesinių sprendimų motyvais ir jų pagrindu padarytomis išvadomis, sprendžia, kad kasaciniame skunde nekeliamą tokių teisės klausimų, kurie atitiktų CPK 346 straipsnio 2 dalyje nurodytus bylos peržiūrėjimo kasacine tvarka pagrindus. Atrankos kolegijos vertinimu, kasacinio skundo argumentais nepagrindžiama, kad teismai netinkamai aiškino ir taikė skunde nurodytas materialiosios ir proceso teisės normas ir kad tai galėjo turėti įtakos neteisėto sprendimo (nutarties) priėmimui. Kasacinio skundo argumentais taip pat nepagrindžiamas nukrypimas nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotos teisės taikymo ir aiškinimo praktikos bei CPK 346 straipsnio 2 dalies 2 punkte nurodyto kasacijos pagrindo egzistavimas.

Kasacinis skundas pripažintinas neatitinkančiu CPK 346 straipsnio, 347 straipsnio 1 dalies 3 punkto reikalavimų, todėl jį atsisakytina priimti (CPK 350 straipsnio 2 dalies 3, 4 punktai).

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus atrankos kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 350 straipsnio 2 dalies 3, 4 punktais, 4 dalimi,

nutaria:

Kasacinį skundą atsisakyti priimti ir grąžinti jį padavusiam asmeniui.  
Ši nutartis yra galutinė ir neskundžiama.

Teisėjai

Andžej Maciejewski

Egidija Tamošiūnienė

Agnė Tikniūtė